

แนวทางการพัฒนา กลุ่มวิสาหกิจชุมชน

โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน

กศน.อำเภอ หนองนงศรี

สำนักงาน กศน.จังหวัดกาฬสินธุ์

สำนักงาน กศน. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

แนวทางการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์

นางเทพี ภูคะมา

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองกุงศรี

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

แนวทางการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองสูง จังหวัดกาฬสินธุ์ เล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อให้ครู กศน.และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ตามโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ในสังกัดศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองสูง สำนักงาน กศน.จังหวัดกาฬสินธุ์ หรือ บุคลากร กศน. รวมทั้งสถานศึกษาอื่น ๆ ได้ทราบถึงรายละเอียดวิธีการ ขั้นตอนที่เป็นระเบียบแบบแผนในการส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของวิสาหกิจชุมชนซึ่งที่เกิดขึ้นจากการจัดหรือส่งเสริมการจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพตามโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนของศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ซึ่งประกอบด้วย การพัฒนาใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 2) ด้านโครงสร้างองค์กรและการบริหารจัดการกลุ่ม 3) ด้านการบริหารจัดการวัตถุดิบและต้นทุนการผลิต 4) ด้านการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมในการพัฒนาและสร้างการเจริญเติบโต และ 5) ด้านกิจกรรมส่งเสริมการตลาด ให้บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการยกระดับและพัฒนากลุ่มอาชีพที่เกิดจาก โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนที่ สู่เป้าหมายการพัฒนาอาชีพ เพิ่มรายได้ อย่างยั่งยืนต่อไป

เทพี ภูคะมา

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองสูงศรี

สารบัญ

	หน้า
หลักการ	1
วัตถุประสงค์	2
วิธีดำเนินการ	3
แนวทางการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการจัดการสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	4
แนวทางการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านโครงสร้างองค์กรและการบริหารจัดการกลุ่ม	5
แนวทางการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการบริหารจัดการวัตถุดิบและต้นทุนการผลิต	5
แนวทางการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมในการพัฒนาและสร้างการเจริญเติบโต	5
แนวทางการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านกิจกรรมส่งเสริมการตลาด	6
การประเมินแนวทางการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน	6
การประเมินด้านการจัดการสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	8
การประเมินด้านโครงสร้างองค์กรและการบริหารจัดการกลุ่ม	9
การประเมินด้านการบริหารจัดการวัตถุดิบและต้นทุนการผลิต	10
การประเมินด้านการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมในการพัฒนาและสร้างการเจริญเติบโต	11
การประเมินด้านกิจกรรมส่งเสริมการตลาด	12
บรรณานุกรม	15
ภาคผนวก	16

แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษาอนุระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์

หลักการ

เศรษฐกิจชุมชนเป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้แข็งแกร่ง วิสาหกิจชุมชนถือเป็นรูปแบบหนึ่งในการดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ที่เอื้อกับการกิจกรรมของประชาชนในชุมชนให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคง เข้มแข็ง และสามารถพึ่งพาตนเอง ซึ่งความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนจะต้องอาศัยความร่วมมือของคนในชุมชน และใช้วัตถุดิบ ทรัพยากร ทุน แรงงานในชุมชนเป็นหลัก ในการดำเนินการของวิสาหกิจชุมชนสามารถอยู่ในรูปแบบของคณะบุคคล หรือนิติบุคคล และสามารถพัฒนารูปแบบวิสาหกิจชุมชนไปสู่การเป็นผู้ประกอบการขนาดย่อมและขนาดกลางต่อไป (พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548) วิสาหกิจชุมชนเป็นกิจการสร้างรายได้รูปแบบหนึ่งที่มีขนาดเล็กกว่าวิสาหกิจขนาดย่อมโดยผลผลิตจะเกิดจากสินทรัพย์ชุมชน ความรู้ภูมิปัญญาดั้งเดิมทักษะฝีมือวัฒนธรรมธรรมชาติหรืออื่นๆ ที่เป็นพื้นบ้านมีรูปแบบการจัดการสมัยใหม่โดยคนในชุมชนเป็นกิจการของคนในชุมชน โดยมีหลักการในการส่งเสริมและสนับสนุนเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งเป็นพื้นฐานของระบบเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งส่งเสริมให้กลุ่มธุรกิจชุมชนที่ยังไม่มีความพร้อมในการทำธุรกิจ ให้สามารถพัฒนาไปสู่เศรษฐกิจชุมชนที่มีความเข้มแข็ง (ขวัญฤดี ตันตระบัณฑิตย์, 2551)

แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาความยากจนของ ประชาชนและเป็นแนวทางที่สร้างเศรษฐกิจสังคมและชุมชนให้มีความยั่งยืนเพราะเป็นการส่งเสริมให้ ชุมชนรู้จักใช้ทรัพยากรท้องถิ่น ให้สามารถพึ่งพาตนเองในระยะยาวได้อย่างมั่นคง ซึ่งวิสาหกิจชุมชนเกิดจากการที่คนกลุ่มหนึ่งในชุมชนเป็นเจ้าของและดำเนินงานเกี่ยวกับการผลิต การแปรรูป การจัดการทรัพยากร การจัดการทุน การจัดการตลาด โดยมีการซื้อขายในลักษณะสหกรณ์ แต่แตกต่างกันที่ระเบียบและกฎเกณฑ์ โดยที่วิสาหกิจชุมชนเน้นการแบ่งปันและการช่วยเหลือกัน มากกว่าการแข่งขัน ผลผลิตเกิดจากการใช้ทรัพยากรและกระบวนการจัดการการผลิตภายในชุมชน ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นพื้นฐาน ผสมผสานเข้ากับความรู้ภูมิปัญญาสากล เน้นการฉีกกำลังและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน วิสาหกิจชุมชนจึงเป็นหน่วยที่ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ ไม่แตกแยก แบ่งพวก และไม่ต่อสู้เพื่อผลประโยชน์ของตนและพวกพ้อง ภายใต้กระบวนการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้เป็นหัวใจหลัก (เสรี พงศ์พิศ, 2552) จากการที่วิสาหกิจชุมชนเป็นการประกอบการเพื่อคนในชุมชนอย่างสร้างสรรค์ สร้างรายได้ พึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน จึงนับว่าเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชน สร้างรากฐานที่มั่นคงให้ประเทศและเป็นกลไกที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้กำหนดพันธกิจในการจัดและส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีคุณภาพเพื่อยกระดับการศึกษาพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของประชาชน ให้เหมาะสมทุกช่วงวัยและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงบริบททางสังคมและสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ภายใต้ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยยกระดับทักษะด้านอาชีพของประชาชนให้เป็นอาชีพที่รองรับอุตสาหกรรมเป้าหมายประเทศ โดยบูรณาการความร่วมมือในการพัฒนาและเสริมทักษะใหม่ ด้านอาชีพ (Upskill & Reskill) โดยมีการจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์ Brand กศน. เพื่อยกระดับคุณภาพของสินค้าและผลิตภัณฑ์ การบริหารจัดการที่ครบวงจร (การผลิต การตลาด การส่งออก สร้างช่องทางจำหน่าย) รวมทั้งส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลในการเผยแพร่ การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ และการสร้างความเข้มแข็งให้กับศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน โดยจัดให้มีการส่งเสริมการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์, 2564)

จากการกำหนดนโยบายในการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ ดังกล่าว ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองกุงศรี ซึ่งเป็นสถานศึกษาในสังกัดจึงเห็นความสำคัญและได้เล็งเห็นว่า การส่งเสริมกลุ่มอาชีพที่ผ่านการพัฒนาในโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนที่มีความเข้มแข็งให้พัฒนาสู่การเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จะเป็นวิธีการที่ทำให้ประชาชนในชุมชนสามารถสร้างรายได้ ด้วยการพึ่งพาตนเองของครอบครัวชุมชนและระหว่างชุมชนอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน ดังนั้นในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองกุงศรี จึงมีแนวคิดในการดำเนินการวิจัยในหัวข้อ แนวทางการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตามกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อให้ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองกุงศรี มีแนวทางการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตามกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ เพื่อส่งเสริมให้กลุ่มอาชีพที่ผ่านการพัฒนาในโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนในสังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองกุงศรี ได้พัฒนาสู่การเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ที่มีความเติบโตไปสู่การสร้างผลิตภัณฑ์จากชุมชนและจากท้องถิ่นเข้าสู่ในระดับมาตรฐาน การขยายกิจกรรมต่าง ๆ มีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายแห่งการพัฒนา รวมทั้งเสริมสร้างระบบการจัดการองค์กรชุมชน ให้มีความเข้มแข็ง มีส่วนร่วม ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในชุมชน การพึ่งพาตนเอง นำไปสู่การพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. กลุ่มอาชีพตามโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองกุงศรี ให้เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีแบบแผน กรอบแนวคิด วิธีการดำเนินงาน เพื่อใช้เป็น

แนวทางในการพัฒนาสู่การเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านการจัดการสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านโครงสร้างองค์กรและการบริหารจัดการกลุ่ม ด้านการบริหารจัดการวัตถุดิบและต้นทุนการผลิต ด้านการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรม ในการพัฒนาและสร้างการเจริญเติบโต และด้านกิจกรรมส่งเสริมการตลาด

2. เพื่อส่งเสริมให้กลุ่มอาชีพโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของศูนย์ศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองกุงศรี ได้นำแนวทางไปปฏิบัติเพื่อพัฒนาสู่กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพิ่มมากขึ้น

วิธีดำเนินการ

แนวทางการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์ศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองกุงศรี มีวิธีดำเนินการ โดยศึกษาจากองค์ประกอบ แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน โดยยึดกรอบแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของกรมส่งเสริมการเกษตร (2563) กรมการพัฒนาชุมชน (2559) พิทยา ว่องกุล (2548) เสรี พงศ์พิศ (2546) และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2546) ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

1) ด้านการจัดการสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน หมายถึง การส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของวิสาหกิจชุมชนในประเด็นต่อไปนี้ ประธานกลุ่มและสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีบทบาทในการเป็นผู้นำและความรับผิดชอบ ประธานกลุ่มและสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความรู้ความสามารถในด้านการวางแผนการผลิต สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีความพร้อมในการดำเนินงานร่วมกันและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความคิดสร้างสรรค์ ในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้กำหนด กฎระเบียบ ข้อบังคับหรือแนวปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อให้สมาชิกถือปฏิบัติอย่างชัดเจน และผ่านความเห็นชอบของสมาชิก มีกิจกรรมฝึกอบรมทักษะและความรู้ที่จำเป็นสำหรับสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง สมาชิกมีความรู้เข้าใจในแผนธุรกิจ เป้าหมายและวิธีการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และมีระบบการจ่ายค่าตอบแทน และจัดให้มีสวัสดิการต่าง ๆ ให้แก่สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

2) ด้านโครงสร้างองค์กรและการบริหารจัดการกลุ่ม หมายถึง การส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของวิสาหกิจชุมชนในประเด็นต่อไปนี้ มีการจัดทำโครงสร้างองค์กรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ชัดเจน มีการมอบหมายกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกการจัดทำแผนการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในทุกปี และมีการเผยแพร่ให้สมาชิกได้รับทราบ มีข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นในการบริหารจัดการกลุ่มและจัดเก็บอย่างเป็นระบบ จัดให้กิจกรรมเพื่อส่งเสริมด้านการสื่อสารของสมาชิกภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ได้มีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และมีการสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

3) ด้านการบริหารจัดการวัตถุดิบและต้นทุนการผลิต หมายถึง การส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของวิสาหกิจชุมชนในประเด็นต่อไปนี้ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเลือกใช้ทรัพยากรและวัตถุดิบเพื่อการผลิตภายในชุมชนเป็นลำดับแรก มีการจัดหาวัตถุดิบเพื่อการผลิตโดยเน้นที่คุณภาพเป็นลำดับแรก มีการเสริมสร้างความรู้ในด้านวัตถุดิบ เพื่อการผลิตให้กับสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีระบบบริหารจัดการวัตถุดิบ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีระบบการบริหารจัดการด้านการเงินและบัญชี ของต้นทุนการผลิต มีการกำหนดขั้นตอนและวิธีดำเนินงานบริหารจัดการวัตถุดิบและต้นทุนการผลิต และมีการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการวัตถุดิบและต้นทุนการผลิต

4) ด้านการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมในการพัฒนาและสร้างการเจริญเติบโต หมายถึง การส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของวิสาหกิจชุมชนในประเด็นต่อไปนี้ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีการริเริ่มและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ มีการริเริ่มใช้เทคโนโลยีใน การสำรวจ ความต้องการของผู้บริโภค มีการริเริ่มใช้เทคโนโลยีออกแบบสินค้า/ผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ มีการริเริ่มใช้เทคโนโลยีในกระบวนการผลิต หรือการแปรรูปผลิตภัณฑ์ มีการริเริ่มใช้เทคโนโลยีในกิจกรรมส่งเสริมการตลาดหรือเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย มีกิจกรรมการพัฒนาสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านการเรียนรู้เทคโนโลยี และริเริ่มนำหลักบริหารคุณภาพตามแนวทาง TQM ในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

5) ด้านกิจกรรมส่งเสริมการตลาด การส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของวิสาหกิจชุมชนในประเด็นต่อไปนี้ มีการศึกษาความต้องการของลูกค้าเพื่อพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์/สินค้า มีการใช้กลยุทธ์การตั้งราคา สินค้า/ผลิตภัณฑ์ ใช้การรับประกันคุณภาพหรือ บริการหลังการขาย เพื่อเป็นกิจกรรมส่งเสริมการตลาด ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีการจัดทำแผนการกระจายสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวของชุมชน การสร้างและพัฒนาเครือข่ายเพื่อการกระจายสินค้า/ผลิตภัณฑ์ มีกิจกรรมการพัฒนาความรู้ให้สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านการส่งเสริมการตลาด และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในกิจกรรมส่งเสริมการตลาดอย่างเหมาะสม

แนวทางการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการจัดการสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

1. สมาชิกแสดงความคิดสร้างสรรค์เพื่อออกแบบการบริหารจัดการกลุ่ม โดยพัฒนาความรู้ ความเข้าใจในแผนธุรกิจ เป้าหมายและวิธีการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
2. จัดกิจกรรมฝึกอบรมทักษะและความรู้ การพัฒนาธุรกิจให้กับสมาชิก และกระตุ้นให้สมาชิกได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาตนเอง
3. พัฒนาระบบการจ่ายค่าตอบแทน และจัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้แก่สมาชิก
4. กำหนดวัตถุประสงค์ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่มโดยให้สมาชิกมีส่วนร่วมหรือเห็นชอบร่วมกัน

5. ส่งเสริมความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบของสมาชิก
6. พิจารณามอบหมายงานและหน้าที่ของสมาชิกตามความรู้ ความสามารถ และความถนัด
7. จัดทำเอกสารอธิบายหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอย่างชัดเจน

แนวทางการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านโครงสร้างองค์กรและการบริหารจัดการกลุ่ม

1. มีแผนการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและเผยแพร่ให้สมาชิกของกลุ่มได้รับทราบ
2. จัดทำข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นในการบริหารจัดการกลุ่ม โดยมีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบ
3. จัดให้มีกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมด้านการสื่อสารองค์กรของสมาชิก
4. สร้างเครือข่ายกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน เพื่อให้การส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาธุรกิจของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
5. ใช้หลักพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน ภายใต้เงื่อนไขความรู้และหลักคุณธรรมในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
6. จัดโครงสร้างองค์กรให้ชัดเจนพร้อมมอบหมายกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกของกลุ่ม

แนวทางการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการบริหารจัดการวัตถุดิบและต้นทุนการผลิต

1. จัดทำระบบการบริหารจัดการด้านการเงินและบัญชี และระบบบริหารจัดการวัตถุดิบเพื่อควบคุมต้นทุนการผลิตของกลุ่ม
2. ส่งเสริมความรู้ด้านวัตถุดิบ ต้นทุนการผลิตให้กับสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
3. จัดทำรายละเอียดขั้นตอน วิธีดำเนินงานบริหารจัดการวัตถุดิบ ต้นทุนการผลิตของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
4. เลือกใช้ทรัพยากรวัตถุดิบการผลิตภายในชุมชน และจัดหาวัตถุดิบโดยเน้นคุณภาพ
5. นำความรู้ ข้อมูลข่าวสารการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ประยุกต์ใช้กับภูมิปัญญาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แนวทางการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมในการพัฒนาและสร้างการเจริญเติบโต

1. นำระบบบริหารคุณภาพตามแนวทาง TQM (Total Quality Management) ในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
2. พัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และเทคโนโลยีเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า

3. ใช้สื่อสังคมออนไลน์สำรวจความต้องการ ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของลูกค้า
4. พัฒนาสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการดำเนินธุรกิจ
5. ใช้เทคโนโลยีออกแบบพัฒนาสินค้า ผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ าระบวนการผลิตหรือการแปรรูปสินค้า
6. ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อส่งเสริมการตลาดและเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย

แนวทางการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านกิจกรรมส่งเสริมการตลาด

1. มีการรับประกันคุณภาพหรือ บริการหลังการขาย เป็นกิจกรรมส่งเสริมการตลาดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
2. พัฒนาสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านส่งเสริมการตลาดเพิ่มมากขึ้น
3. ใช้การตั้งราคาสินค้า ผลิตภัณฑ์ เพื่อส่งเสริมการขายและขยายกลุ่มลูกค้า
4. ศึกษาความต้องการของลูกค้าเพื่อพัฒนาคุณภาพสินค้าหรือผลิตภัณฑ์
5. จัดทำแผนการใช้กิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน เพื่อส่งเสริมการขาย กระจายสินค้า
6. ใช้การสร้างเครือข่ายเพื่อกระจายสินค้า ผลิตภัณฑ์เพิ่มเติม
7. ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการส่งเสริมการตลาดให้มีความเหมาะสม
8. ใช้การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อส่งเสริมการตลาดและเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย

การประเมินแนวทางการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน

การประเมินแนวทางการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตามกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองกุงศรี มีกระบวนการประเมินแนวทางฯ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) การประเมินด้านการจัดการสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ดำเนินการประเมิน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

รายการประเมิน	ตัวชี้วัด	ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือประเมิน
1. ความรู้ ความเข้าใจของสมาชิกในแผนธุรกิจ เป้าหมายและวิธีการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	1. ร้อยละของสมาชิกที่มีความรู้ ความเข้าใจแผนธุรกิจ เป้าหมายและวิธีการดำเนินงาน	1. สมาชิกของกลุ่ม	1. แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจแผนธุรกิจ เป้าหมายและวิธีการดำเนินงาน
2. การจัดกิจกรรมฝึกอบรมทักษะและความรู้ในเรื่องของการพัฒนาธุรกิจให้กับสมาชิก	2. จำนวนครั้งของการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมทักษะให้กับสมาชิกต่อปี	2. สมาชิกของกลุ่ม	2. แบบสอบถามความพึงพอใจ
3. ระบบการจ่ายค่าตอบแทน และสวัสดิการต่าง ๆ ให้แก่สมาชิกของกลุ่ม	3. ระดับความพึงพอใจต่อระบบการจ่ายค่าตอบแทน และสวัสดิการ	3. สมาชิกของกลุ่ม	3. แบบสอบถามความพึงพอใจของสมาชิก
4. การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการกำหนดวัตถุประสงค์ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่ม	4. ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่ม	4. สมาชิกของกลุ่ม	4. แบบประเมินการมีส่วนร่วมของสมาชิก
5. การสร้างความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบของสมาชิกกลุ่ม	5. จำนวนครั้งของกิจกรรมที่ส่งเสริมการสร้างความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบของสมาชิกกลุ่ม	5. สมาชิกของกลุ่ม	5. แบบสอบถามความคิดเห็นของสมาชิก

1) การประเมินด้านการจัดการสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน (ต่อ)

รายการประเมิน	ตัวชี้วัด	ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือประเมิน
6. การมอบหมายงานและหน้าที่ของสมาชิก	6. มีการกำหนดมอบหมายงานและหน้าที่ของสมาชิกที่ชัดเจน	6. สมาชิกของกลุ่ม	6. เอกสารกำหนดการมอบหมายงานและหน้าที่ของสมาชิก
7. จัดทำเอกสารคำอธิบายหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิก	7. มีเอกสารคำอธิบายหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิก	7. สมาชิกของกลุ่ม	7. เอกสารคำอธิบายหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิก

2) การประเมินด้านโครงสร้างองค์กรและการบริหารจัดการกลุ่ม ดำเนินการประเมิน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

รายการประเมิน	ตัวชี้วัด	ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือประเมิน
1. การเผยแพร่แผนการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้สมาชิกได้รับทราบ	1. จำนวนสมาชิกของกลุ่มที่ได้รับทราบแผนการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	1. สมาชิกของกลุ่ม	1. แบบสอบถามความคิดเห็นของสมาชิก
2. ระบบการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	2. จำนวนข้อมูลของสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	2. สมาชิกของกลุ่ม	2. แบบรายงานจำนวนข้อมูลสารสนเทศ
3. การจัดกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมด้านการสื่อสารองค์กรของสมาชิก	3. จำนวนครั้งของการจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านการสื่อสารองค์กรของสมาชิก	3. สมาชิกของกลุ่ม	3. แบบสอบถามความพึงพอใจของสมาชิก

2) การประเมินด้านโครงสร้างองค์กรและการบริหารจัดการกลุ่ม (ต่อ)

รายการประเมิน	ตัวชี้วัด	ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือประเมิน
4. การสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินธุรกิจของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	4. จำนวนเครือข่ายที่ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินธุรกิจของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	4. สมาชิกของกลุ่ม	4. รายงานจำนวนข้อมูลหน่วยงานเครือข่ายของกลุ่ม
5. การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	5. มีแผนการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ระบุถึงการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้	5. สมาชิกของกลุ่ม	5. แผนการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
6. จัดทำโครงสร้างองค์กรพร้อมทั้งการมอบหมายบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกของกลุ่ม	6. มีการกำหนดโครงสร้างองค์กรและการมอบหมายบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิก	6. สมาชิกของกลุ่ม	6. เอกสารรายละเอียดโครงสร้างองค์กรและการมอบหมายหน้าที่ของสมาชิก

3) การประเมินด้านการบริหารจัดการวัตถุดิบและต้นทุนการผลิต ดำเนินการประเมินโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

รายการประเมิน	ตัวชี้วัด	ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือประเมิน
1. ระบบการบริหารจัดการด้านการเงินและบัญชี และระบบบริหารจัดการวัตถุดิบ	1. มีระบบการบริหารจัดการด้านการเงินและบัญชี และมีระบบบริหารจัดการวัตถุดิบ	1. สมาชิกของกลุ่ม	1. ข้อมูลจากระบบการบริหารจัดการด้านการเงินและบัญชี และระบบบริหารจัดการวัตถุดิบ
2. กิจกรรมส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องวัตถุดิบและต้นทุนการผลิตแก่สมาชิกของกลุ่ม	2. จำนวนของกิจกรรมที่ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องวัตถุดิบและต้นทุนการผลิตแก่สมาชิก	2. สมาชิกของกลุ่ม	2. แบบสอบถามความพึงพอใจของสมาชิก

3) การประเมินด้านการบริหารจัดการวัตถุดิบและต้นทุนการผลิต (ต่อ)

รายการประเมิน	ตัวชี้วัด	ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือประเมิน
3. การจัดทำรายละเอียดขั้นตอนและวิธีดำเนินงานบริหารจัดการวัตถุดิบและต้นทุนการผลิต	3. มีเอกสารขั้นตอนและวิธีดำเนินงานบริหารจัดการวัตถุดิบและต้นทุนการผลิต	3. สมาชิกของกลุ่ม	3. เอกสารขั้นตอนและวิธีดำเนินงานบริหารจัดการวัตถุดิบและต้นทุนการผลิต
4. การเลือกใช้ทรัพยากรและวัตถุดิบเพื่อการผลิตภายในชุมชน และเน้นคุณภาพ	4. ระดับของการใช้ทรัพยากรและวัตถุดิบเพื่อการผลิตภายในชุมชน และเน้นคุณภาพของวัตถุดิบ	4. สมาชิกของกลุ่ม	4. แบบสอบถามความคิดเห็นของสมาชิก
5. การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการวัตถุดิบและต้นทุนการผลิต	5. มีแผนการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ระบุถึงการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจมาใช้	5. สมาชิกของกลุ่ม	5. แผนการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

4) การประเมินด้านการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมในการพัฒนาและสร้างการเจริญเติบโต ดำเนินการประเมินโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

รายการประเมิน	ตัวชี้วัด	ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือประเมิน
1. มีการนำระบบบริหารคุณภาพตามแนวทาง TQM (Total Quality Management) มาใช้ในการดำเนินงานของกลุ่ม	1. มีแผนการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ระบุถึงการนำระบบบริหารคุณภาพ TQM มาใช้	1. สมาชิกของกลุ่ม	1. แผนการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

4) การประเมินด้านการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมในการพัฒนาและสร้างการเจริญเติบโต (ต่อ)

รายการประเมิน	ตัวชี้วัด	ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือประเมิน
2. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และเทคโนโลยีเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า	2. ระดับความพึงพอใจของลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์ใหม่ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	2. ลูกค้า ของกลุ่ม	2. แบบสอบถาม ความพึงพอใจของลูกค้า
3. การนำเทคโนโลยีมาใช้สำรวจรับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะของลูกค้า	3. ระดับความคิดเห็นในการสำรวจความต้องการของลูกค้า	3. ลูกค้า ของกลุ่ม	3. ข้อมูลรายงานผลการศึกษา ความคิดเห็น ความต้องการ ของลูกค้า
4. กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้การใช้งานเทคโนโลยีของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	4. จำนวนกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้การใช้งานเทคโนโลยีของสมาชิก	4. สมาชิก ของกลุ่ม	4. แบบสอบถาม ความพึงพอใจของสมาชิก
5. การใช้เทคโนโลยีมาใช้ในการออกแบบพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ หรือกระบวนการผลิตหรือการแปรรูป	5. ระดับความพึงพอใจของลูกค้าต่อการออกแบบพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ หรือ กระบวนการผลิตหรือการแปรรูป	5. ลูกค้า ของกลุ่ม	5. แบบสอบถาม ความพึงพอใจของลูกค้า
6. การใช้เทคโนโลยีประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	6. ระดับความพึงพอใจของลูกค้าต่อการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร	6. ลูกค้า ของกลุ่ม	6. แบบสอบถาม ความพึงพอใจของลูกค้า

5) การประเมินด้านกิจกรรมส่งเสริมการตลาด ดำเนินการประเมินโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

รายการประเมิน	ตัวชี้วัด	ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือประเมิน
1. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมี การรับประกันคุณภาพ หรือบริการหลังการขาย	1. ระดับความพึงพอใจ ของลูกค้าต่อการ รับประกันคุณภาพหรือ บริการหลังการขาย	1. ลูกค้า ของกลุ่ม	1. แบบสอบถาม ความพึงพอใจของลูกค้า
2. กิจกรรมการส่งเสริมให้ ความรู้เรื่องการส่งเสริม การตลาดกับสมาชิก	2. จำนวนกิจกรรมการ ส่งเสริมให้ความรู้เรื่องการ ส่งเสริมการตลาด	2. สมาชิก ของกลุ่ม	2. แบบสอบถาม ความพึงพอใจของสมาชิก
3. การตั้งราคาสินค้า/ ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม วิสาหกิจชุมชน	3. ระดับความพึงพอใจ ของลูกค้าของราคาสินค้า/ ผลิตภัณฑ์	3. ลูกค้า ของกลุ่ม	3. แบบสอบถาม ความพึงพอใจของลูกค้า
4. การศึกษาความต้องการ ของลูกค้าเพื่อพัฒนา คุณภาพสินค้าหรือ ผลิตภัณฑ์	4. ระดับความต้องการของ ลูกค้าเพื่อพัฒนาคุณภาพ สินค้าหรือผลิตภัณฑ์	4. ลูกค้า ของกลุ่ม	4. ข้อมูลรายงาน ผลการศึกษาความต้องการ ของลูกค้า
5. กิจกรรมการท่องเที่ยว ของชุมชนที่เชื่อมโยง กิจกรรมส่งเสริมการขาย ของกลุ่ม	5. ระดับความพึงพอใจ ของลูกค้าต่อการท่องเที่ยว ของชุมชนกับการส่งเสริม การขาย	5. ลูกค้า ของกลุ่ม	5. แบบสอบถาม ความพึงพอใจของลูกค้า
6. เครือข่ายเพื่อการ กระจายสินค้า/ผลิตภัณฑ์	6. จำนวนเครือข่ายในการ กระจายสินค้า/ผลิตภัณฑ์	6. สมาชิก ของกลุ่ม	6. รายงานจำนวนข้อมูล เครือข่ายที่สนับสนุน การกระจายสินค้า
7. การใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงใน กิจกรรมส่งเสริมการตลาด	7. มีแผนการดำเนินงาน ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ ระบุถึงการนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจมาใช้	7. สมาชิก ของกลุ่ม	7. แผนการดำเนินงาน ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

5) การประเมินด้านกิจกรรมส่งเสริมการตลาด (ต่อ)

รายการประเมิน	ตัวชี้วัด	ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือประเมิน
8. การมีกิจกรรม ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารของกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนผ่าน ช่องทางอินเทอร์เน็ต	8.ระดับความพึงพอใจ ของลูกค้าต่อการ ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารของกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนผ่าน ช่องทางอินเทอร์เน็ต	8. ลูกค้า ของกลุ่ม	8. แบบสอบถาม ความพึงพอใจของลูกค้า

บรรณานุกรม

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2559). รายงานวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่อนุมัติการจดทะเบียน. เข้าถึงได้จาก <http://smce.doac.go.th>. [1 สิงหาคม 2559].
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2561). รายงานสรุปประเภทกิจการวิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน จำแนกตามพื้นที่ : เชียงใหม่. เข้าถึงได้จาก http://smce.doae.go.th/ProductCategory.php?region_id=&province_id=50&hur_id=&key_word=. [12 กันยายน 2561].
- ขวัญฤดี ตันตระกูล. (2551). แนวทางการพัฒนาธุรกิจชุมชน. วารสารการพัฒนาท้องถิ่น, ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 มิถุนายน-กันยายน 2551.
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. (2546). วิสาหกิจชุมชน กลไกการสร้างความสำเร็จของประชาชนในระดับรากหญ้า. วารสารวิชาการปริทัศน์, (สิงหาคม 2546), 10 (8) : 13 – 15.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548. (2548, 18 มกราคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 122 ตอนที่ 6 ก หน้า 1.
- พิทยา ว่องกุล. (2548). วิถีไทย : ภูมิปัญญาสู่ชุมชนบูรณาการ. กรุงเทพฯ : ศรีเมืองการพิมพ์.
- ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองงูงศรี. (2563). แผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ.2563 ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองงูงศรี. กภาพสินธุ์ : กลุ่มอำนวยการ.
- เสรี พงศ์พิศ. (2546). แผนชีวิต เศรษฐกิจชุมชน. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์.
- เสรี พงศ์พิศ. (2552). คู่มือการทำวิสาหกิจชุมชน. กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์การพิมพ์.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2555). แนวทางการดำเนินโครงการ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน . กรุงเทพฯ : รัชการพิมพ์.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2564). นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงาน กศน.จังหวัดกาฬสินธุ์. (2564). แผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ.2564 สำนักงาน กศน.จังหวัดกาฬสินธุ์. กภาพสินธุ์ : กลุ่มยุทธศาสตร์และการพัฒนา.

ภาคผนวก

แนวทางการดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน

โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน เป็นโครงการที่ดำเนินการจัดการเรียนรู้อาชีพให้แก่ประชาชนที่ว่างงานหรือประชาชนที่มีอาชีพอยู่แล้วและต้องการต่อยอดอาชีพเดิม ให้มีอาชีพมีงานทำและมีรายได้ เกิดขึ้นตามแผนยุทธศาสตร์และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการเมื่อปี พ.ศ. 2555 ได้จัดตั้งขึ้นโดยสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2555) ซึ่งทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานของศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนบรรลุตามเป้าหมาย สำนักงาน กศน. จึงได้จัดทำแนวทางการดำเนินงานให้หน่วยงานและสถานศึกษา ใช้เป็น แนวปฏิบัติดังนี้

1. การจัดตั้งศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน

1.1 การจัดตั้งศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนระดับจังหวัด เพื่อเป็นศูนย์กลางการจัดแสดงผลงาน/สาธิต การประกอบอาชีพ และจำหน่ายผลผลิตของผู้เรียนที่ผ่านการสอน/ฝึกอบรมในหลักสูตรอาชีพเพื่อการมีงานทำ ของ กศน. อำเภอทุกแห่งภายในจังหวัดนั้น ซึ่งต้องเตรียมสถานที่และผู้รับผิดชอบกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น

1.2 การจัดตั้งศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนระดับอำเภอ ซึ่งศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนอำเภอเป็นศูนย์กลางการจัดแสดงผลงาน/สาธิตการฝึกประกอบอาชีพ และจำหน่ายผลผลิตของผู้เรียนภายในอำเภอ เป็นสถานที่ฝึกทักษะอาชีพเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพมีงานทำและมีรายได้ ซึ่งศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนอำเภอมีความพร้อมทางด้านสถานที่ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ และบุคลากรเพื่อขับเคลื่อนโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง

2. แนวปฏิบัติในการดำเนินงานของสถานศึกษา

2.1 จัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติงาน สถานศึกษาต้องศึกษา รวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนพัฒนาโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน เช่น จัดเวทีชาวบ้านและเสนอแผนพัฒนาเพื่อขออนุมัติหลักการจาก สำนักงาน กศน. จังหวัด เมื่อได้รับอนุมัติงบประมาณสนับสนุน สถานศึกษาจัดทำโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ส่งให้สำนักงาน กศน. จังหวัด เพื่ออนุมัติให้ดำเนินการตามแผน

2.2 การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย โดยสถานศึกษาเป็นผู้ที่กำหนดคุณสมบัติผู้ที่เข้ารับการอบรมและแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือก

2.3 หลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาต้องมีหลักสูตรการศึกษาการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำไว้ให้ครบตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยเป็นหลักสูตรที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเอง หลักสูตรกลางที่สำนักงาน กศน. จัดทำขึ้น หลักสูตรสถานศึกษาสังกัด สำนักงาน กศน. สร้างขึ้น หรือหลักสูตรของสถานศึกษาอื่น ๆ ที่ไม่สังกัดสำนักงาน กศน. หรือหน่วยงานอื่น

2.4 การคัดเลือกวิทยากร สถานศึกษากำหนดคุณสมบัติของวิทยากร จากภูมิปัญญาท้องถิ่น/ผู้มีความเชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพนั้น มีวุฒิบัตร/เกียรติบัตรรับรองคุณสมบัติมีความรู้ความสามารถ และสถานศึกษาดำเนินการแต่งตั้งวิทยากร

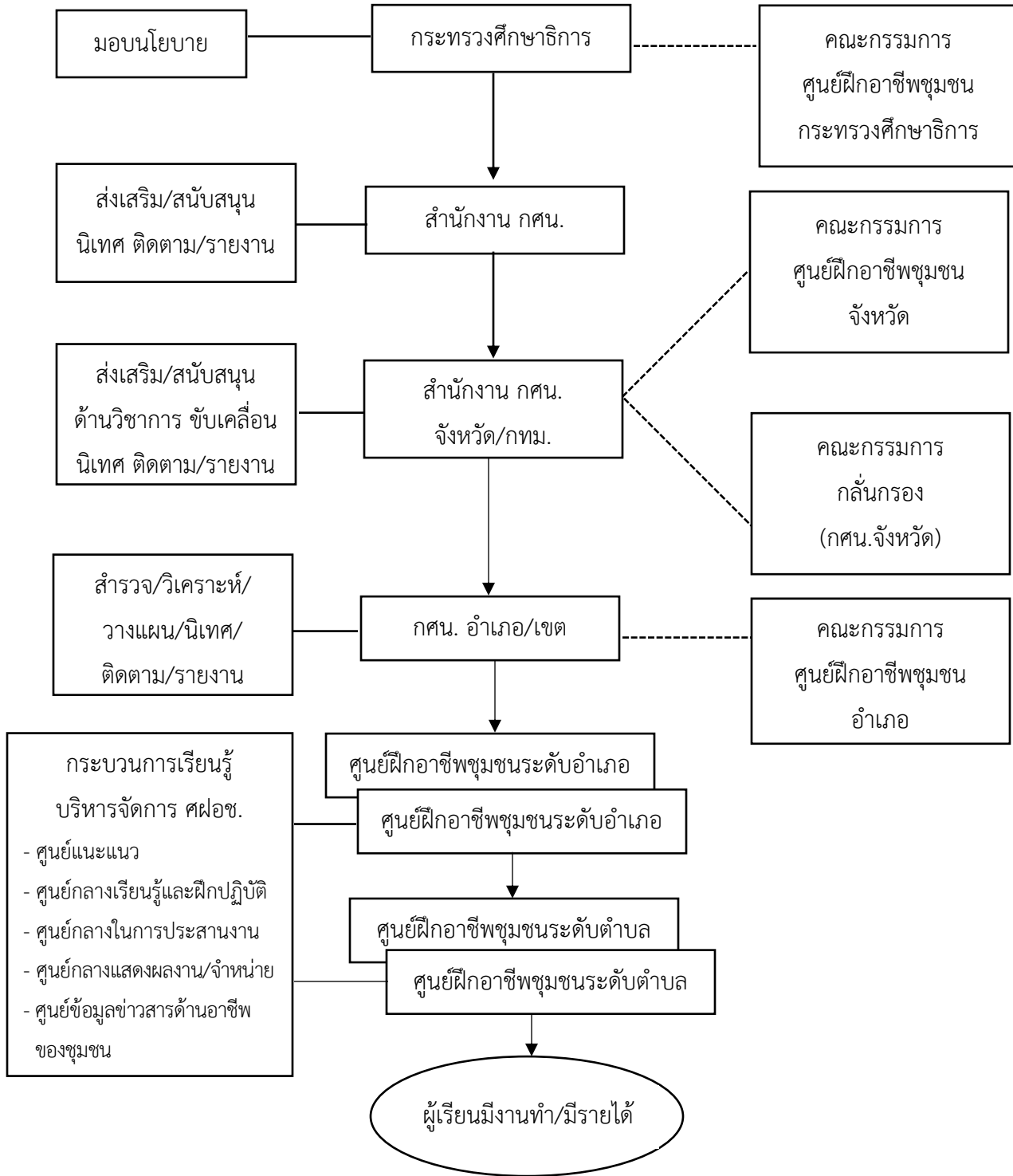
2.5 การจัดกระบวนการเรียนรู้ สถานศึกษาเสนอแผนการจัดการเรียนรู้/ฝึกอบรม แก่ สำนักงาน กศน. จังหวัดพิจารณาให้ความเห็นชอบ สถานศึกษาดำเนินการจัดสอน/ฝึกอบรมอาชีพตามหลักสูตรตามแผนที่กำหนด ประเมินผลก่อนและหลังการเรียนรู้ฝึกอบรม

2.6 การออกหลักฐาน สถานศึกษาจัดทำทะเบียนทางการศึกษา ตามระเบียบการจัดการศึกษา ต่อเนื่อง พร้อมออกวุฒิบัตรให้แก่ผู้จบหลักสูตร

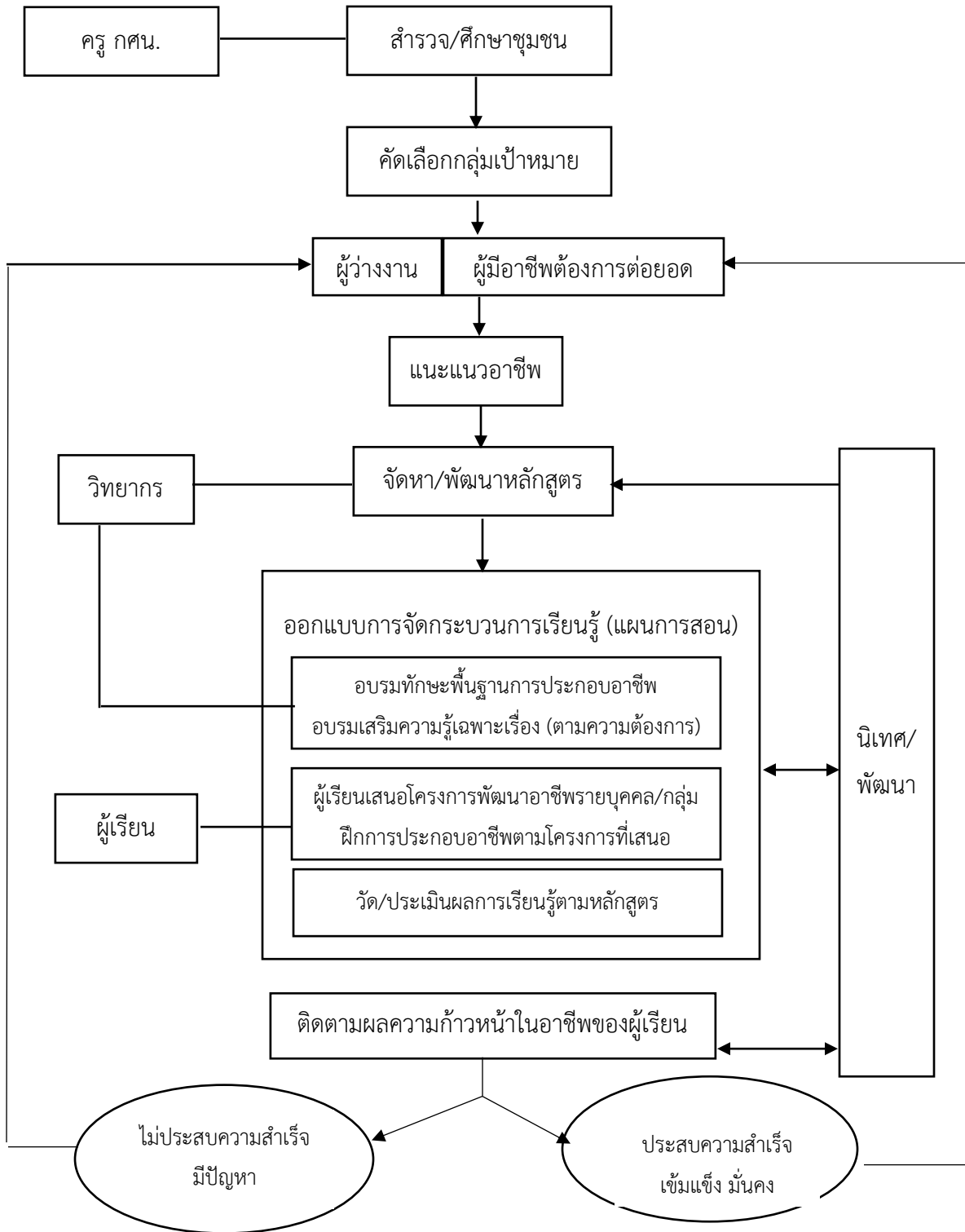
2.7 การรายงานผล ต้องมีการรายงานการดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ วิทยากรรายงานผลการจัดการเรียนรู้/ฝึกอบรมตามหลักสูตรตามแผนการจัดการอบรมตามแบบประเมินและ รายงานผลการจบหลักสูตร ผลการดำเนินงานโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ผู้รับผิดชอบการดำเนินงานรายงานผล ผู้ผ่านการเรียน/การฝึกอบรมจนจบหลักสูตรให้แก่สถานศึกษา สถานศึกษารายงานผลการดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนให้แก่ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดตามระยะเวลาที่กำหนด และสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดรายงานผลการดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนให้แก่สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทราบเป็นรายไตรมาส

2.8 ผู้รับผิดชอบโครงการ สถานศึกษาจัดให้มีผู้รับผิดชอบโครงการอย่างชัดเจน โดยแต่งตั้งจาก ข้าราชการครู ครูอาสาสมัคร หรือครู กศน. ตำบล

2.9 การนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานตามโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนดำเนินการทั้งใน 3 ระดับ 1) ระดับสถานศึกษาดำเนินการติดกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานการปฏิบัติงานตามโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนของสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และรายงานผลการดำเนินงานให้สำนักงาน กศน. จังหวัดทราบเป็นรายไตรมาส 2) ระดับสำนักงาน กศน.จังหวัด ดำเนินการติดกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานการปฏิบัติงานตามโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนของอำเภอให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และรายงานผลการดำเนินงานให้สำนักงาน กศน. ทราบเป็นรายไตรมาส 3) ระดับสำนักงาน กศน.ดำเนินการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานการปฏิบัติงานตามโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนของหน่วยงานในสังกัดให้เป็นไปตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และรายงานผลการดำเนินงานให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการทราบ

โครงสร้างการบริหารการจัดการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน

การจัดการกระบวนการเรียนรู้ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน